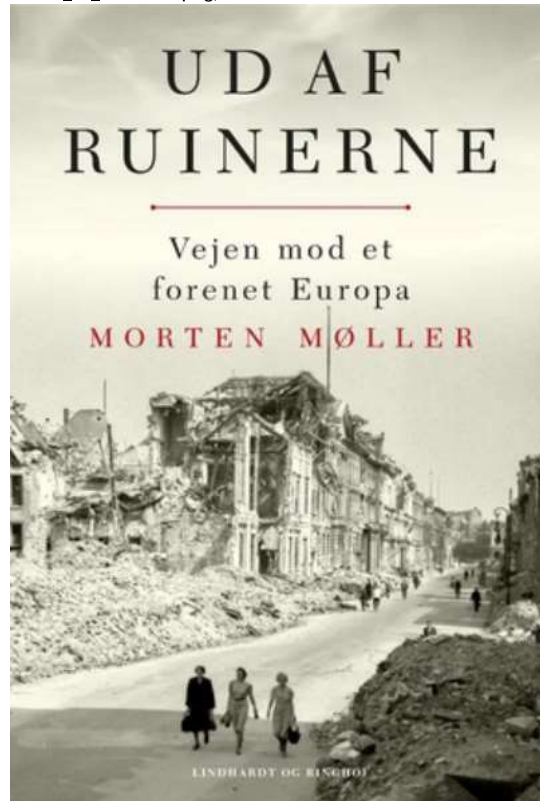

Militærhistorie

Ud af ruinerne. Vejen mod et forenet Europa

(https://krigsvidenskab.dk/application/files/5716/9590/2580/Skaermbillede_2023-09-28_kl_13.54.15.png)

(https://krigsvidenskab.dk/application/files/5716/9590/2580/Skaermbillede_2023-09-28_kl_13.54.15.png)

()

Titel: Ud af ruinerne. Vejen mod et forenet Europa.

Forfatter: Morten Møller.

Forlag: Lindhardt og Ringhof.

Antal sider: 272.

Pris: 320 kr.

Rating: 4/5.

Anmeldt af: Simon Papousek

Den danske historiker Morten Møller har efterhånden et omfattende forfatterskab på sit CV. Med sin debut i 2009 med tobindsværket Mogens Fog. *En biografi* (Gyldendal, 2009/2010) kvitterede anmelderne, Møller med en nominering til Weekendavisens Litteraturpris. Dernæst fulgte biografien *Hvem er Nielsen?* (Gyldendal, 2012) om modstandsmanden Børge Houmann og endelig bogen *Ellen og Adam* (Gyldendal, 2014) som cementerede Morten Møller på forfatterenscenen ved

at vinde Årets Historiske Bog i 2014. Forfatterskabet kredsede om venstrefløjten og kommunisterne i første halvdel af det 20. århundrede, hvorfor det nærmest var naturligt, at Møller skulle skrive en bog om de danske frivillige i Den Spanske Borgerkrig. Det blev til bogen *De glemtes hær - danske frivillige i Den Spanske Borgerkrig* (Gyldendal, 2017). Også denne bog opnåede succes ved at vinde titlen som en af årets bedste bøger af Statens Kunstfond, foruden nomineringen fra både Weekendavisen og -igen - som årets historiske bog. *Den røde underverden, Hemmelig kommunistisk virksomhed i Skandinavien mellem to verdenskrige* (Gyldendal, 2019) blev godt modtaget af kritikere og læsere, og som blev efterfulgt af bogen *Pigen fra Vejstruplund* (Danmarks Forsorgsmuseum, 2022). Ved sidstnævnte bog forlader Møller den nyere Danmarkshistorie for en stund og fortæller her om den prostituerede pige fra København som kommer på opdragelsesanstalt. Morten Møller er ikke hvem som helst, og det skal skrives med det samme, at ønsker man en god læseoplevelse, så er Morten Møller altså en forfatter man skal kaste sig over. Det er godt!

Ud af ruinerne, Vejen mod et forenet Europa samler på en måde op på Morten Møllers hidtidige forfatterskab, ved at flette et større europæisk billedtæppe sammen til en collage. Møller tager udgangspunkt i de forhandlinger og ideer, som freden i 1918 bragte med sig, i bestræbelserne på at undgå en lignende katastrofe som verden havde været vidne til fra 1914 til 1918. Hvordan kunne højt industrialiserede og kultiverede lande i Europa, på den måde forsøge at udslette hinanden i hidtil uset grad? Hvordan kunne man skabe fredssommelig sameksistens på tværs af landegrænserne, også selvom landenes historiske skæbne gjorde dem til dødelige rivaler? Hvordan kunne afhængighedsforhold imellem landene etableres, således at det var selvmorderisk at bekriige hinanden på slagmarkerne? Disse spørgsmål kredsede politikere, filosoffer, videnskabsmænd og mange andre gode folk om at prøve at finde svar på. Og det er den historie, som Møllers bog tager afsæt i.

En af hovedtænknerne bag det samlede forenede Europa – Jean Monnet – bliver således bogens naturlige hovedperson. Monnet deltog i fredsforhandlingerne i 1919 på fransk side, og var dygtig til både at kommunikere, forstå og samarbejde på tværs af de forhandlende nationer. Herunder at få styrket allianceforholdet mellem Frankrig, Storbritannien og USA, stod højt på Monnets liste. Hans politiske indsats og evner blev bemærket, og han blev således Vicegeneralsekretær for Folkeforbundet. Med andre ord: Et fornuftigt udgangspunkt for at sikre fred og sameksistens i Europa. Der var dog ikke helt plads til den slags håb i et Europa, som drejede længere og længere mod fascismen. Således satte den samlede højredrejning i Europa en brat stopper for Monnets og andres arbejde med at gøre Europa til et samlet Europa – en europæiske familie, som det også blev omtalt.

Anden Verdenskrig standsede ikke blot det videre forhandlingsforløb og udvikling. Det understregede den manglende homogenitet i Europa, ikke mindst mellem Frankrig og Tyskland. Hertil gjorde Sovjetunionen også sin entré, og bidrog til det ideologipolitiske og sikkerhedspolitiske aspekt ved et forenet Europa. Da krigen omsider sluttede, var dette politiske forhold som også skulle indtænkes i den samlede tværnationale samarbejdsplan. Dette resulterede som bekendt i oprettelsen af NATO, det sovjetiske modsvar med Warszawa-pagten samt en styrkelse af FN.

Ud af ruinerne fortæller således om Europas nyeste historie fra 1919 og frem til begyndelsen af 1950'erne, med alt hvad det indebar af anstrengte politiske forhold, religiøse og kulturelle modsætninger og koloniale prioriteringer, som lå langt fra Europa. Historien er en vigtig reminder om hvor lang tid det tager og hvor kompliceret det er, at få lande til at samarbejde med hinanden, uanset målet. Europa er under pres for tiden – Monnets ide og de europæiske forenede stater (EU), NATO og ideen med et tæt økonomisk samarbejde, er udfordret fra øst og bogen bliver således også en reminder om, at det er værd at kæmpe for.

Morten Møller er en dygtig forfatter, som i et uhøjtideligt og klart sprog, formår at fortælle Europas historie så den både virker vedkommende, interessant og nødvendig. Også selv om den samlet set fremstår som en noget kort og stram fortælling.

